

VLERËSIMI I GJENDJES SË GJYQËSORIT DHE POLICISË NË VERI TË KOSOVËS

Ndikimi dhe sfidat pas
dorëheqjeve të serbëve të Kosovës

Advocacy Center
for Democratic Culture

Titulli i botimit:

Vlerësimi i gjendjes së gjyqësorit dhe policisë në veri të Kosovës: Ndikimi dhe sfidat pas dorëheqjeve të serbëve të Kosovës

Përgatitur nga:

Qendra Avokuese për Kulturë Demokratike

Shtator 2023

Përmbajtja dhe rekomandimet e shprehura në këtë analizë janë përgjegjësi e vetme e Qendrës Avokuese për Kulturë Demokratike (ACDC) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Byrosë Ndërkombëtare të Narkotikëve dhe Çështjeve të Zbatimit të Ligjit të Departamentit të Shtetit të SHBA-së.

TABELA E PËRMBAJTJES

5	HYRJE
6	HISTORIKU
9	SISTEMI GJYQËSOR
27	POLICIA E KOSOVËS
31	KONKLuzion

HYRJE

Ky dokument është pjesë e projektit "Rritja e transparencës dhe sundimit të ligjit në komunitetet me shumicë serbe të Kosovës", mbështetur nga Byroja Ndërkombëtare e Narkotikëve dhe Çështjeve të Zbatimit të Ligjit të Departamentit të Shtetit të SHBA-së (INL) dhe zbatuar nga Qendra Avokuese për Kulturë Demokratike (ACDC) në partneritet me OJQ AKTIV.

Dokumenti ofron një pasqyrë gjithëpërfshirëse të situatës komplekse në veri të Kosovës, ku dorëheqja e serbëve të Kosovës nga policia, gjyqësori dhe institucionet e tjera të Kosovës ka pasur ndikime të rëndësishme në funksionimin e sistemeve ligjore dhe të zbatimit të ligjit.

Ky seksion i parë i hulumtimit fokusohet në gjendjen e integritetit të gjyqësorit në veri të Kosovës, veçanërisht pas dorëheqjes së gjyqtarëve, prokurorëve dhe personelit mbështetës serb të Kosovës. Gjithashtu paraqet gjetjet kryesore nga një anketë e realizuar nga OJQ ACDC, e cila ofron njohuri mbi perceptimet dhe përvojat e gjyqtarëve dhe prokurorëve kosovar/shqiptar.

Pjesa e dytë ofron një pasqyrë të rrethanave rreth kësaj dorëheqjeje masive të policëve serb të Kosovës dhe nënvizon sfidat pasuese në zbatimin e ligjit, duke përfshirë mungesën e personelit policor dhe rekrutimin e mëvonshëm të oficerëve nga komunitetet joshqiptare.

HISTORIKU

Në një zhvillim pozitiv të shumëpritur, më 24 tetor 2017, integrimi në drejtësi përfundoi kur 40 gjyqtarë dhe 13 prokurorë nga komunitetet joshumicë, kryesisht serb të Kosovës, u betuan para Presidentit të Kosovës. Këto shifra ishin pak më të ulëta se ato të mëherëshme në Marrëveshjen Beograd-Prishtinë për Integrim në Drejtësi ("Marrëveshja") - 48 dhe respektivisht 15, kryesisht për shkak të numrit më të ulët të aplikimeve për pozita në Kosovën jugore. Gjithashtu, 149 persona, personel ndihmës gjyqësor që ishin përzgjedhur më parë; 115 për gjykatat dhe 34 për prokuroritë - nënshkruan kontratat e punës në të njëjtën ditë.

Pas ceremonisë së betimit pasoi miratimi më 19 tetor 2017 nga Qeveria e Serbisë, të një rregulloreje për ofrimin e pensioneve të veçanta dhe përfitimeve përkatëse për gjyqtarët, prokurorët dhe stafin gjyqësor nga institucionet e drejtësisë në Kosovë të drejtuara nga Beogradi. Kjo kishte qenë një çështje kyçe që i pengonte gjyqtarët dhe prokurorët serb të Kosovës të kalonin zyrtarisht në sistemin e Kosovës.

Menjëherë pas përfundimit të integrit të gjyqtarëve, prokurorëve dhe stafit mbështetës, më 31 tetor 2017, gjyqtari serb i Kosovës, z. Nikola Kabashiq, u zgjodh kryetar i Gjykatës Themelore të Mitrovicës, ndërsa një shqiptar nga Kosova, Prokuror z. Shyqyri Sylja ka mbetur në pozitën e kryeprokurorit. Gjithashtu, gjyqtari serb i Kosovës, z. Milan Bigoviq, u zgjodh gjyqtar mbikëqyrës i divizionit të përhershëm të Gjykatës së Apelit në Mitrovicën e Veriut.

Në nëntor të vitit 2021, gjyqtarja Ljiljana Stevanoviq u zgjodh kryetare e Gjykatës Themelore të Mitrovicës, e më pas u zgjodh gjyqtari Nikola Kabashiq për kryetar të Gjykatës së Apelit në Mitrovicën e Veriut. Në anën tjetër, në dhjetor të vitit 2020, prokurori Ismet Ujkani u zgjodh kryeprokuror i ri në Prokurorinë Themelore të Mitrovicës, pas pensionimit të kryeprokurorit Sylja.

METODOLOGJIA

Përveç studimit në zyrë, OJQ ACDC zhvilloi intervista me gjyqtarë të Gjykatës Themelore të Mitrovicës dhe me Shefin e Stacionit Policor në Mitrovicën Veriore, me qëllim të vlerësimit të progresit dhe sfidave të mbetura në funksionimin e gjyqësorit të integruar në veri të Kosovës dhe strukturat e zbatimit të ligjit.

Për më tepër, OJQ ACDC monitoroi rregullisht punën e gjykatës gjatë gjithë periudhës që nga dorëheqja e gjyqtarëve, prokurorëve dhe personelit mbështetës administrativ serb. Së fundi, OJQ ACDC ka qenë në komunikim të rregullt me zëvendëskryetarin e Gjykatës Themelore të Mitrovicës, gjyqtarin Bekim Veliqi, dhe me Zëvendës Komandantin Rajonal për veriun e Kosovës, z. Veton Elshani.

SISTEMI GJYQËSOR

TË DHËNA TË PËRGJITHSHME MBI INSTITUCIONET E DREJTËSISË NË KOSOVËN VERIORE (pas integritimit gjyqësor)

Gjykata Themelore e Mitrovicës ka juridiksion mbi shtatë komunat në rajonin e Mitrovicës: Mitrovicën Veriore, Zvečanin, Zubin Potok, Leposaviqin (në veri të lumit Ibër) dhe Mitrovicën Jugore, Vushtrrinë dhe Skenderajin (në jug të lumit Ibër). Sipas Agjencisë së Statistikave të Kosovës, popullsia e mbuluar nga juridiksioni i gjykatës është afërsisht 230,000.¹

Gjykata Themelore e Mitrovicës e ka selinë e saj kryesore në Mitrovicë, me dy gjykata: ndërtesën e gjykatës në Mitrovicën e Veriut, e administruar më parë nga EULEX-i, dhe atë në Mitrovicën e Jugut (ndërtesa e Jugobankës). Gjykata gjithashtu ka degë në Zubin Potok, Leposaviq, Vushtri dhe Skenderaj. Gjykata Themelore e Mitrovicës dhe katër degët e saj ofrojnë qasje më të lehtë në shërbimet e gjykatës së shkallës së parë për popullatën e rajonit nën juridiksionin e saj, duke përfshirë 328 fshatra.² Degët e gjykatave në Leposaviq, Vushtri, Skenderaj dhe Zubin Potok kanë juridiksion vetëm për rastet që janë në kompetencë të Departamentit të Përgjithshëm.

Personeli: Pas integritimit të gjyqësorit, gjithsej 44 gjyqtarë punojnë në Gjykatën Themelore të Mitrovicës. Ky numër përfshin 20 gjyqtarë serb të Kosovës të cilët janë punësuar përmes procesit të integritimit në drejtësi dhe 24 gjyqtarë shqiptarë të Kosovës.³

¹ E disponueshme në <http://ask.rks-gov.net/media/3485/estimation-kosovo-publication-2016.pdf>. E qasur me datën 06/04/2018.

² Shihni në <http://www.gjyqesori-rks.org/en/courts/page/index/198>. E qasur me 06/04/2018.

³ Shih në: <http://www.gjyqesori-rks.org/sr/courts/bio/list/7?type=judge>. E qasur me 08/09/2018.

Struktura gjinore:

Gjygtar serb të Kosovë: 14 femra dhe 6 meshkuj
Gjyqtar shqiptar të Kosovës: 3 femra dhe 21 meshkuj

Shpërndarja gjeografike e gjyqtarëve:

Mitrovicë: 28 gjyqtarë
Zubin Potok: 3 gjyqtarë
Leposaviq: 3 gjyqtarë
Vushtrri: 5 gjyqtarë
Skenderaj: 5 gjyqtarë

Divizioni i përhershëm i Gjykatës së Apelit në Mitrovicën e Veriut është themeluar pas përfundimit të integritimit në drejtësi, në përputhje me Marrëveshjen Beograd-Prishtinë të Brukselit të 10 shkurtit 2015 për Integrimin në Drejtësi. Sipas Marrëveshjes, divizioni i përhershëm i Gjykatës së Apelit në Mitrovicën e Veriut është një institucion i ri dhe është divizioni i vetëm i Gjykatës së Apelit jashtë Prishtinës. Divizioni ka juridiksion ekskluziv në të gjitha rastet nga katër komunat në veri, ndërsa për rastet nga gjashtë komunat e mbetura me shumicë Serbe të Kosovës, kryetari i Gjykatës së Apelit në Prishtinë themelon panele gjurmuese të përbëra nga gjyqtarë me shumicë serbe.

Personeli: Divizioni ka 5 gjyqtarë serb dhe 2 gjyqtarë shqiptar, si dhe 11 staf mbështetës serb, ndërsa personeli mbështetës i shqiptarëve ende nuk është caktuar në divizion.

Struktura gjinore e gjyqtarëve është si më poshtë:

Gjyqtarët serb: 1 gjyqtare femër dhe 4 gjyqtarë meshkuj

Gjyqtarët shqiptar: 2 gjyqtarë meshkuj

Prokuroria Themelore e Mitrovicës, sikurse Gjykata Themelore e Mitrovicës, ka juridiksion mbi shtatë komunat në rajonin e Mitrovicës. Prokuroria ndodhet në një ndërtesë në Lagjen e Boshnjakëve në Mitrovicën e Veriut. Për dallim nga gjykata, Prokuroria nuk ka degë.

Personeli: 20 prokurorë punojnë në Prokurorinë Themelore të Mitrovicës, duke përfshirë 10 prokurorë serb të Kosovës të cilët janë integruar në përputhje me Marrëveshjen Beograd-Prishtinë për Integrimin në Drejtësi dhe 10 prokurorët shqiptarë.

SFIDAT PAS INTEGRIMIT TË GJYQËSORIT

Pas zbatimit të suksesshëm të integrimit në drejtësi, situata në lidhje me qasjen në drejtësi për banorët e veriut të Kosovës është përmirësuar dukshëm. Megjithatë, përkundër ofrimit të rregullt të shërbimeve, institucioneve të integruara gjyqësore ende u mungojnë kapacitetet për të adresuar vazhdimisht kërkesat e qytetarëve. Pas një periudhe të zgjatur të funksionimit me kapacitete të kufizuara nga viti 2008 deri në vitin 2017, këto institucione gjyqësore ende janë duke u përballur me një numër të madh të lëndëve dhe kërkojnë mbështetje shtesë, veçanërisht me përkthimin gjyqësor, për të përmbushur mandatin ligjor të ofrimit të shërbimeve në të dyja gjuhët zyrtare të Kosovës.

Mbështetja programatike e UNMIK-ut për Gjykatën Themelore të integruar të Mitrovicës filloi në vitin 2018, duke ofruar fillimisht mbështetje për dhjetë përkthyes dhe katër bashkëpunëtorë ligjor. Kjo mbështetje e vazhdueshme rezultoi në rekrutimin e katër përkthyesve të punësuar të përhershëm nga Këshilli Gjyqësor i Kosovës (KGJK) në vitin 2021, së bashku me shpalljet e punës për zyrtarët ligjorë dhe stafin administrativ. Megjithatë, mbetet nevoja për mbështetje të vazhdueshme të UNMIK-ut, për shkak të numrit ekzistues të lëndëve të pazgjidhura. Kryetari i sapoemëruar i Gjykatës Themelore të Mitrovicës gjithashtu i ka përcjellë UNMIK-ut se mbështetja për

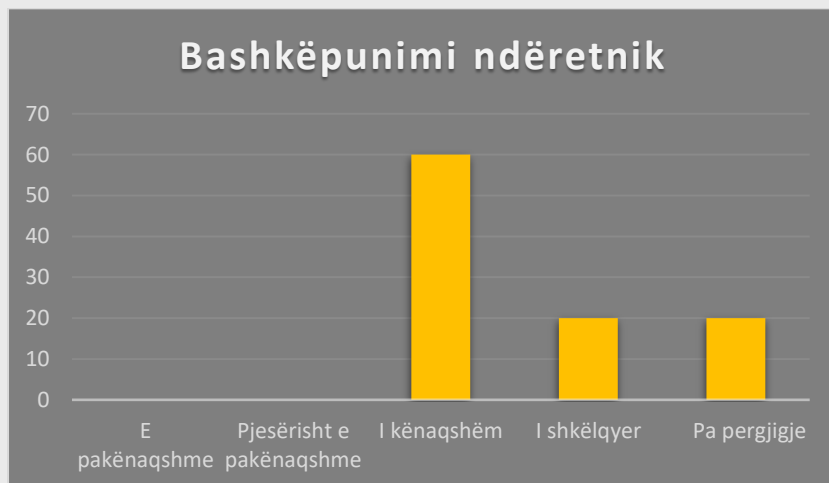
Vlenë të theksohet se Prokuroria Themelore e Mitrovicës ka tetë përkthyes të përhershëm për të mbështetur punën e (18) tetëmbëdhjetë prokurorëve, ndërsa gjykata mbështetet në vetëm gjashtë përkthyes të përhershëm për të ndihmuar (45) dyzet e pesë gjyqtarë. Veçanërisht, Gjykata Themelore e Mitrovicës shquhet si gjykata më e madhe multietnike në Kosovë dhe ka marrë vlerësime për dygjuhësinë e saj, të njohur si nga palët ndërkombëtare të interesit ashtu edhe nga KGJK.

Në një aspekt tjetër, priorizimi i arsimimit dhe trajnimit të avokatëve të rinj nga komunitetet joshumicë mbetet thelbësore, pasi praktika ligjore dhe sistemi i integruar gjyqësor në Kosovë vazhdimisht kërkojnë integrimin e profesionistëve të rinj ligjor për të përmbushur kërkesat e përshkruara në marrëveshjet Beograd - Prishtinë. Një gjeneratë e re e avokatëve të rinj do të trajnohet në sistemin ligjor të Kosovës për të lehtësuar integrimin e tyre në praktikën ligjore.

reduktimin e lëndëve të pazgjidhura përmes përkthimit mbetet një objektivë me prioritet të lartë për gjykatën. Kryesuesi i KGJK-së ka shprehur mbështetjen për këtë përkrahje programore, dhe Kryetari i Gjykatës synon të bashkëpunojë me KGJK-në për të lehtësuar rekrutimin e përkthyesve shtesë me kohë të plotë për qëndrueshmëri afatgjate.

Sa i përket bashkëpunimit ndërmjet gjyqtarëve dhe prokurorëve nga komunitete të ndryshme në Kosovë, një studim i vitit 2019 i realizuar nga Departamenti i Drejtësisë dhe Korrektimeve i UNMIK-ut zbuloi një nivel të lartë kolegjaliteti dhe besimi në mesin e gjyqtarëve, prokurorëve dhe personelit mbështetës. Përmbledhja e përgjigjeve të tyre është më poshtë:

Si do ta vlerësonit bashkëpunimin me kolegë nga komunitetet tjera?⁴

I kënaqshëm: 60%

I shkëlqyer: 20%

Pa përgjigje: 20%

Koment: Ashtu si me gjyqtarët e Gjykatës Themelore dhe prokurorët nga Prokuroria Themelore e Mitrovicës, gjyqtarët nga Divizioni i Gjykatës së Apelit në Mitrovicën Veriore e vlerësuan bashkëpunimin e tyre të ndërsjellë ose të kënaqshëm ose të shkëlqyeshëm. Ata këshilluan se mes tyre nuk lind asnjë

⁴ Vlerësimi i UNMIK-ut për integrimin në drejtësi në veri të Kosovës, prill 2019

problem dhe se bashkëpunimi është kolegjal dhe efektiv, pavarësisht pengesës gjuhësore.

DORËHEQJA E GJYQTARËVE DHE PROKURORËVE DHE PERSONALIT MBËSHTETËS SERB

Më 7 nëntor 2022, të gjithë gjyqtarët dhe prokurorët serb në veri të Kosovës dhanë dorëheqje nga pozitat e tyre (25 gjyqtarë nga Gjykata Themelore e Mitrovicës dhe Divizioni i Apelit në Mitrovicën e Veriut dhe 10 prokurorë në Prokurorinë Themelore të Mitrovicës). Siç kanë thënë zyrtarët e drejtësisë nga veriu i Kosovës, dorëheqjet erdhën si përgjigje ndaj mungesës së progresit në krijimin e Asociacionit të Komunave me Shumicë Serbe dhe dështimit të vazhdueshëm të Qeverisë së Kosovës për të respektuar dispozitat e Marrëveshjes Beograd-Prishtinë për drejtësi. Dorëheqjet i janë dorëzuar Këshillit Gjyqësor të Kosovës (KGJK) dhe Këshillit Prokurorial të Kosovës, ndërsa këto institucione kanë shtyrë shqyrtimin dhe vendimin për dorëheqjet deri në njoftimin e dytë. Në ndërkohë, KGJK ka iniciuar procedura disiplinore ndaj gjyqtarëve serb të Kosovës të cilët kanë marrë pjesë në tubimet publike në veri të Kosovës.

Për më tepër, të gjithë 119 persona nga personeli mbështetës i gjykatave të Kosovës dhe 22 nga personeli mbështetës i prokurorisë së Kosovës u larguan nga pozitat e tyre në institucionet gjyqësore në veri të Kosovës. Gjyqtarët dhe prokurorët shqiptarë dhe stafi administrative/mbështetës kanë vazhduar punën e tyre në Gjykatën Themelore të Mitrovicës dhe në Prokurorinë Themelore të Mitrovicës, ndërsa degët e gjykatës në Zubin Potok dhe Leposaviq dhe Gjykata e Apelit në Mitrovicën e Veriut janë bosh dhe të mbyllura që nga 7 nëntori.

Nënkryetari i Gjykatës Themelore të Mitrovicës informoi organizatën ACDC, se që nga 7 nëntori, gjykata ka funksionuar me kapacitet të kufizuar, duke detajuar se Departamenti Civil ka qenë më së shumti i prekur pasi shumica e gjyqtarëve ishin serb. Ndërsa, çështjet penale procedohen kryesisht rastet urgjente. Ai shprehu pritjen e tij dhe të gjithë gjyqtarëve dhe stafit mbështetës të shqiptarëve që kolegët e

tyre serb të kthehen sa më shpejt që të jetë e mundur, për të rifilluar punën dhe bashkëpunimin e shkëlqyer që kishin krijuar në gjykatë. Nga ana tjetër, gjyqtarët dhe prokurorët serb të dorëhequr këshilluan se nuk do të ktheheshin përpara se të plotësoheshin kërkesat e tyre, duke shtuar se Qeveria e Kosovës vazhdimisht shkelte Marrëveshjen Beograd-Prishtinë për Drejtësi dhe refuzoi të zbatonte disa nga dispozitat, duke përfshirë njohjen e vendimeve të nxjerra nga gjykatat e drejtuara nga serbët në Kosovë dhe ato për përbërjen e kolegjeve të apelit në rastet që vijnë nga komunat me shumicë serbe të Kosovës.

Sa i përket gjendjes të gjyqtarëve të dorëhequr, OJQ ACDC vëren se Ligji për Gjykata është i zbatueshëm për dorëheqjet e tyre. Në këtë shënim, duhet theksuar se Ligji për Gjykatat në nenin 34 thotë se mandati i gjyqtarit përfundon me:

- 1.1. dorëheqje;
- 1.2. shkarkimi nga puna;
- 1.3. vdekje;
- 1.4. daljen në pension;
- 1.5. kur nuk riemërohet për mandat të përhershëm.

STATUSI I GJYQTARËVE DHE PROKURORËVE SERB QË U DORËHEQËN MË 05 NËNTOR 2022

Këshilli Prokurorial i Kosovës dhe Këshilli Gjyqësor i Kosovës ende nuk kanë marrë vendime lidhur me dorëheqjet e gjyqtarëve dhe prokurorëve serb nga veriu të dorëzuara në nëntor 2022.

“Koha” shkruan se Këshilli Gjyqësor i Kosovës (KGJK) nuk ka arritur të zbulojë arsyen e mungesës së vendimit. Këshilli Prokurorial i Kosovës (KPK) u tha atyre që të hetojnë secilin rast veç e veç. Ekspertët e gjyqësorit të Kosovës konsiderojnë se një sjellje e tillë e institucioneve të përmendura është e pashpjegueshme dhe se, sipas të gjitha llogarive, pritet një vendim politik për dorëheqjet e gjyqtarëve dhe prokurorëve.

“Këshilli Prokurorial i Kosovës është në proces të analizimit të të gjitha dorëheqjeve të ofruara. Pas procedimit, do të marrim vendim lidhur me këto dorëheqje”, tha ushtruesja e detyrës së drejtorit të Zyrës për Komunikim Publik në KGJK, Bedra Gashi. 32 serbë - dhjetë prokurorë dhe 22 zyrtarë - dhanë dorëheqje nga pozitat e tyre në Prokurorinë Themelore në Mitrovicë.

Në fund të vitit të kaluar, gjithsej 144 serb u larguan nga gjyqësori i Kosovës, duke përfshirë 25 gjyqtarë dhe 119 punonjës të tjerë.

"Çështja është se sa kohë mund të heshtin KGJK-ja dhe KPK-ja për dorëheqjet e lartpërmendura". Ata duhet të fillojnë të rekrutojnë gjyqtarë dhe prokurorë të rinj. Besoj se do të ketë gjithnjë e më shumë probleme në gjyqësor nëse nuk arrihet shpejt marrëveshja në Bruksel.", tha avokati Iljir Zekaj.

Pas largimit të serbëve nga veriu i Kosovës nga institucionet gjyqësore të Prishtinës, KPK ka transferuar përkohësisht gjyqtarë dhe prokurorë nga rajonet tjera në Mitrovicën e Veriut. Sipas Ligjit për Gjykatat, nëse një gjyqtar apo prokuror jep dorëheqje, mandati i tij përfundon automatikisht.

PËRDITËSIM PËR GJENDJEN E GJYQITARËVE DHE PROKURORËVE TË DORËHEQUR

Vendimi për dorëheqjen e gjyqtarëve në veri të Kosovës do të merrej në shkurt, siç ka bërë të ditur Albert Zogaj, kryetar i Këshillit Gjyqësor të Kosovës. Zogaj theksoi trajtimin e kujdesshëm të situatës në Gjykatën Themelore në rajonin e veriut të Mitrovicës. Ai gjithashtu konfirmoi se pagat e gjyqtarëve nga veriu, të cilët kishin dhënë dorëheqje në fillim të nëntorit krahas institucioneve të tjera serbe, janë pezulluar.

Zogaj po ashtu ka deklaruar se nuk mund të shpallin konkurse për zëvendësimin e gjyqtarëve pa miratuar më parë dorëheqjet. Ai shpjegoi: "Ne fillimisht do të trajtojmë procesin e dorëheqjes dhe më pas do të vazhdojmë me zëvendësimin e tyre. Rritja e

Njëkohësisht janë iniciuar masa disiplinore ndaj personave të përfshirë në aktivitete politike, raporton Gazeta Express. Procedurat disiplinore u iniciuan për të gjithë gjyqtarët dhe personelin që ishin angazhuar në aktivitete politike që bien ndesh me përgjegjësitë e tyre ligjore, kushtetuese dhe etike, me të gjithë ata që mbaheshin përgjegjës. "Edhe në një situatë kur ne do të miratonim të gjitha dorëheqjet, disa nuk do të miratoheshin sepse ndaj disave duhet të merren masat e duhura disiplinore", tha ai.

kapacitetit nuk do të thotë se gjyqtarët po zëvendësohen; përkundrazi, ka të bëjë me rritjen e aftësisë sonë për të menaxhuar ngarkesën e punës dhe shërbimet gjatë kësaj periudhe. "

Gjatë braktisjes masive të institucioneve, dorëheqje kanë dorëzuar edhe prokurorët e veriut. Krahas gjyqtarëve dhe prokurorëve dorëheqje kanë dorëzuar edhe stafi administrativ nga komuniteti serb në Gjykatë.

"Ndërhyrjet e qeverisë përmes interpretimit të vendimeve të gjykatave, tani nuk janë të pazakonta. Sjellje të tilla të autoriteteve në lidhje me punën e gjyqësorit i kemi parë disa herë, por në realitet është një situatë e papranueshme pikërisht siç është shprehur në deklaratë, se të gjithë duhet të pranojnë vendimet e gjyqësorit". Edhe ne që jemi pjesë përbërëse e gjyqësorit dhe japim drejtësi, nuk kemi të drejtë të komentojmë vendimet e gjyqësorit", tha ai. Zogaj vuri në dukje raste që i konsideron të papranueshme, si reagimet për arrestin shtëpiak të ish policit Dejan Pantiq, i cili 20 ditët e mëparshme kaloi në stacionin policor në Jarinjë pasi u arrestua në atë pikë kufitare.

Kryeministri i Kosovës asokohe ishte shprehur i pakënaqur për masën e arrestit shtëpiak dhe njëkohësisht shprehu dëshirën për të ditur emrin e gjyqtarit që e miratoi atë. Zogaj theksoi, "Në rastin konkret të ish-policit Pantiq, gjyqtari përgjegjës për rastin në departamentin përkatës ka kryer detyrat e veta kushtetuese dhe ligjore, duke marrë vendim në bazë të kërkesës së autoritetit kompetent. Kjo përbënë ndërhyrje të drejtpërdrejtë në punën e gjyqësorit. Imagjinoni në një vend demokratik, kryeministri të shprehë interes për emrin e gjyqtarit që trajton një çështje gjyqësore. Është absurde dhe krejtësisht e papranueshme."

Krejtësisht në fund, për këtë çështje, OJQ ACDC mësoi se Këshilli Gjyqësor i Kosovës në mbledhjen e mbajtur më 28 korrik 2023, ka votuar që t'i propozojë Presidentit të Kosovës shkarkimin e gjyqtarës Ljiljana Stvanoviq, kryetares së Gjykatës Themelore të Mitrovicës dhe gjyqtarit Nikola Kabashiq, kryegjyqtar në Gjykatën e Apelit në Mitrovicën e Veriut. Thuhet se, një vendim i tillë ka ardhur për shkak të pjesëmarrjes së tyre në mitingje dhe protesta publike në veri të Kosovës, të cilat janë etiketuar si politike. Për këtë ka raportuar edhe ueb-portali "Betimi Për Drejtësi" dhe ka detajuar se rasti ka qenë në apel. Lajmi është konfirmuar për OJQ ACDC nga bashkëbiseduesit gjyqësorë. Vendimi i tillë për shkarkimin e gjyqtarëve të shquar serb të Kosovës, në pritje të zgjidhjes holistike, mund të komplikojë dhe përshkallëzojë më tej situatën në veri të Kosovës.

KAPACITETET AKTUALE TË INSTITUCIONEVE TË INTEGRUARA GJYQËSORE

Më 5 nëntor 2022, gjyqtarët, prokurorët dhe stafi administrativ/përkrahës serb dhanë dorëheqje dhe u larguan nga pozitat e tyre në të gjitha institucionet gjyqësore në veri të Kosovës, për të protestuar për mungesën e veprimeve në themelimin e Asociacionit të Komunave me Shumicë Serbe, si dhe për shkelje të tjera të marrëveshjeve të Brukselit ndërmjet Beogradit dhe Prishtinës. I vetmi institucion që nuk është prekur nga kjo dorëheqje ishte Qendra e Paraburgimit në Mitrovicën e Veriut.

Më poshtë janë detajet në lidhje me numrin e mbetur të gjyqtarëve dhe prokurorëve:⁵

Gjykata Themelore e Mitrovicës (Ushtrues Detyre i Kryetarit, gjyqtari Bekim Veliqi)

0 gjyqtar serb dhe 0 personel serb

22 gjyqtarë shqiptar, plus stafin administrativ/mbështetës

Mitrovica e Veriut: 6 gjyqtarë penal.

Mitrovica e Jugut: 3 civil, 2 kundërvajtje dhe 1 gjyqtar për të mitur.

Vushtri: 5 gjyqtarë

Skenderaj: 5 gjyqtarë

Leposaviq dhe Zubin Potok: nuk ka gjyqtarë.

Prokuroria Themelore e Mitrovicës (Kryeprokuror z. Ismet Ujkani)

0 gjyqtarë serb dhe 0 staf serb

⁵ Të dhënat për numrin e mbetur të gjyqtarëve dhe prokurorëve janë marrë nga bashkëbiseduesit tanë nga Gjykata Themelore në Mitrovicë.

8 prokurorë shqiptarë (përfshirë kryeprokurorin), si dhe stafin administrativ/mbështetës

Divizioni i Apelit në Mitrovicën Veriore

0 gjyqtarë serb dhe 0 personel serb

2 gjyqtarë shqiptar (të cilët nuk ishin të vendosur në Mitrovicën e Veriut, por udhëtuan nga Prishtina kur u emëruan në një kolegji të apelit). Asnjë staf administrativ/mbështetës.

Gjykata Themelore e Prishtinës (Graçanicë):

3 gjyqtarë serb të Kosovës si dhe personelin serb

Gjykata Themelore e Ferizajt (Shtërpçë):

3 gjyqtarë serb të Kosovës si dhe personelin serb

Gjykata Themelore e Gjilanit (Novobrdë)

3 gjyqtarë serb të Kosovës si dhe personelin serb

Gjykata e Apelit (Prishtinë)

2 gjyqtarë serb të Kosovës si dhe personelin ndihmës serb

Gjykata Supreme e Kosovës

2 gjyqtarë serb të Kosovë

Sa i përket kapaciteteve të gjyqësorit në rajonin e Mitrovicës, duket se situata është kthyer në periudhën e Marsit të vitit 2008 deri në përfundimin e integritetit, kur gjyqësori në rajonin e Mitrovicës funksiononte nga Vushtrria. Gjatë periudhës së përmendur, ka funksionuar me kapacitet të kufizuar dhe ka

proceduar kryesisht çështje urgjente për shkak të numrit të pamjaftueshëm të gjyqtarëve/prokurorëve dhe stafit, si dhe ambientet e papërshtatshme. Vetëkuptohet se numri i lëndëve të mbetura ishte rritur ndjeshëm gjatë asaj periudhe dhe se e njëjta mund të pritet në rrethanat aktuale.

Që nga nëntori i vitit 2022, gjyqtarët shqiptar kanë pasur vështirësi në përballimin e ngarkesës së punës dhe duket se nuk ka pasur asnjë veprim për të mbuluar degët e gjykatave në Leposaviq dhe Zubin Potok.

Në maj të vitit 2023, KGJK shpalli konkurse për 47 gjyqtarë në Gjykatat Themelore në mbarë Kosovën. Nga këto 47, pesë (5) janë të rezervuara për serbët e Kosovës.

Sipas nenit 104(2) të Kushtetutës së Kosovës, “përbërja e Gjyqësorit duhet të pasqyrojë diversitetin etnik të Kosovës”. Pas dorëheqjes së gjyqtarëve serb nga sistemi gjyqësor në veri të Kosovës në nëntor të vitit 2022, kjo ka lënë një boshllëk që ende nuk është plotësuar. Me asnjë nga gjyqtarët e dorëhequr që nuk u kthyen në pozitat e tyre dhe me sfidat e vazhdueshme me të cilat përballeshin në rekrutimin e gjyqtarëve zëvendësues serb, duke pasur parasysh shumë faktorë (duke përfshirë grupin e kufizuar të kandidatëve), kjo ka përkeqësuar më tej numrin e lëndëve të pazgjidhura.

PROFESIONET LIGJORE FALAS

Zyrat e Noterisë

Aktualisht në Kosovë nuk ekziston asnjë noter serb, edhe pse pas përfundimit

Kjo iniciativë trajnimi për avokatët e rinj nga komunitetet joshumicë është mbështetur nga donatorë të ndryshëm, duke përfshirë UNMIK-un dhe OSBE-në. Që nga shtatori i vitit 2022, përmes një projekti të mbështetur nga UNMIK-u, OJQ ACDC ka iniciuar një program trajnimi për një gjeneratë tjetër të avokatëve të rinj, duke përfshirë avokatë të rinj nga komuniteti serb i Kosovës në veri të Kosovës.

të procesit të integritimit gjyqësor ka pasur konkurs për komunat veriore të Kosovës, por ai është anuluar dhe nuk është përsëritur më.

Ligji për Noterinë (LIGJI Nr. 06/L –010) ⁶në Kosovë në nenin 3 thotë se "numri dhe ulëset e noterëve caktohen nga ministri, me vendim që siguron që të themelohet së paku një (1) noter për komunë." Gjithashtu, neni 4 i të njëjtit ligj thotë se: "Pavarësisht nga paragrafi 3 i këtij neni, numri i zyrave noteriale mund të rritet me vendim të ministrit, duke siguruar që të caktohet së paku një (1) zyrë noteriale për çdo dhjetë mijë (10,000) banorë, duke pasur parasysh numrin e dokumenteve të përpunuara nga zyrat noteriale në baza vjetore.

Në këtë shënim, theksohet se sipas dispozitave ligjore të lartcituara, komunat në veri të Kosovës do të kenë së paku pesë (5) noterë, përkatësisht dy (2) noterë në Mitrovicën e Veriut dhe një (1) noter në secilën nga komunat Zveçan, Leposaviq dhe Zubin Potok.

Gjithashtu, neni 5 i ligjit thotë se "Pavarësisht nga paragrafi 3 i këtij neni, një (1) zyrë noteriale mund të caktohet për dy (2) ose më shumë komuna, numri i banorëve të të cilave është nën numrin e përmendur nga paragrafi 4 i këtij neni". Që nga miratimi i ligjit dhe themelimi i Zyrave të Noterisë, banorët e katër komunave veriore janë të detyruar të përdorin shërbimet e Zyrave të Noterisë në Mitrovicën Jugore duke qenë se në veri nuk është themeluar Zyra e Noterisë.

Një situatë e tillë ka ekzistuar edhe përkundër faktit se Provimi i Noterisë është mbajtur pas përfundimit të integritetit të gjyqësorit në fund të vitit 2017. Mbetet e paqartë se cilat ishin arsyt e mos emërimit të noterëve në komunat veriore të Kosovës deri më tani. Praktika ligjore.

Bojkoti i serbëve të Kosovës ndaj sistemit gjyqësor vendor pas shpalljes së njëanshme të pavarësisë dhe pensionimit të mëvonshëm të profesionistëve ligjor, ka krijuar një boshllëk njohurish, duke bërë të nevojshme trajnimin e avokatëve në veri të Kosovës, të cilët më parë ushtronin profesionin nën sistemin ligjor serb.

Që nga 1 janari 2022, bashkëbiseduesit gjyqësor në veri të Kosovës kanë raportuar se Qeveria e Kosovës ka ndërprerë procesin e verifikimit të diplomës të kryer nga Universiteti në Mitrovicën e Veriut. Ky vendim potencialisht mund të pengojë avokatët e ardhshëm të rinj nga veriu i Kosovës që të aplikojnë për provimin e jurisprndencës në Kosovë dhe të kërkojnë mundësi punësimi. Procesi i verifikimit të diplomës ishte mbështetur më parë nga Bashkimi

⁶ <https://gzk.rks.gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=18334>

Evropian dhe administruar nga Qendra Evropiane për Çështjet e Minoriteteve (ECMI), duke përfunduar në dhjetor 2021.

Megjithatë, është vërejtur se Qeveria e Kosovës është duke punuar në themelimin e Komisionit të ri Verifikues dhe verifikimi i diplomave pritet të rifillojë në muajt në vijim.

Anëtarë të avokatëve serb të Kosovës në Odën e Avokatëve të Kosovës (sipas rajonit)

Rajoni i Mitrovicës:	12
Prishtina (Graçanicë):	10
Ferizaj (Shtërpçë):	3
Peja:	0
Prizren:	0
Gjakovë:	0
Gjilan:	3
Total:	28

SFIDAT AKTUALE

Nga nëntori i vitit 2022 deri në korrik 2023, OJQ ACDC është takuar rregullisht me zëvendëskryetarin e Gjykatës Themelore të Mitrovicës, zyrtar nga gjykata, për t'u informuar rreth funksionimit të gjykatës pas dorëheqjes së gjyqtarëve dhe stafit administrativ/mbështetës serb të Kosovës.

Zyrtarët e gjykatës na informuan se gjykata është përballur me një sërë sfidash që nga dorëheqja e gjyqtarëve dhe stafit administrativ/mbështetës serb. Ata kryesisht përpunojnë raste urgjente që përfshijnë paraburgim ose masa të ngjashme. Ai ka detajuar se sfida më kritike ka qenë puna e Departamentit Civil, pasi vetëm tre gjyqtarë shqiptarë kanë mbetur pas dorëheqjes së shtatë gjyqtarëve serb. Lidhur me këtë, ai gjithashtu ka detajuar se afërsisht 7000 lëndë janë në pritje pranë Departamentit.

Zyrtarët nga gjykata, po ashtu kanë këshilluar se dhjetë pozita të zyrtarëve ligjor shqiptar (të Kosovës) kanë mbetur vakante, si dhe pozitat për serbët e Kosovës. Në këtë shënim, ata kërkuar me dashamirësi nga OJQ ACDC që të angazhohet edhe më tej për të siguruar angazhimin e pesë zyrtarëve ligjor (shqiptarë) në kuadër të projektit të mbështetur nga UNMIK-u, në baza të përkohshme për të ndihmuar me numrin e lëndëve të pazgjidhura që janë në rritje.

Zyrtarët e gjykatës kanë shpjeguar se pesë të angazhuarit do t'i mbajnë pozitat vetëm deri në kthimin e pesë anëtarëve të personelit serb (dy përkthyes dhe tre zyrtarë ligjor).

Ata shprehën për vazhdimin e bashkëpunimit dhe vlerësuan punën e ish-

Kosova vazhdon të përballët me sfida në sektorin e sundimit të ligjit, duke përfshirë krijimin e një gjyqësori që funksionon mirë, për shkak të joefikasitetit sistematik, cenueshmërisë ndaj ndikimit politik, korrupsionit të perceptuar dhe mungesës së përkushtimit për të siguruar integritetin etik dhe profesional, pavarësinë dhe paanshmërinë e akterëve gjyqësorë. Që nga 7 nëntori 2022, sfida kryesore ka qenë dorëheqja e të gjithë gjyqtarëve dhe prokurorëve serb në veri të Kosovës. Mungesa e përpjekjeve serioze në zbatimin e legjislacionit në fuqi është një shqetësim serioz. Përmirësimi i qasjes në drejtësi dhe integrimi i gjyqësorit në Kosovë mbetet prioritet i institucioneve nëndrore dhe families së OKR-së në

kryetarit të gjykatës z. Nikolla Kabashiq dhe të tashmes znj. Ljiljana Stevanoviq. Ata përsëritën se marrëdhëniet ishin të shkëlqyera, profesionale dhe personale që ekzistonin ndërmjet gjyqtarëve dhe stafit nga komunitetet e ndryshme dhe shprehën shpresën e tyre se gjyqtarët dhe stafi serb i Kosovës do të kthehen. Në këtë shënim, ata kanë përsëritur se Këshilli Gjyqësor i Kosovës (KGJK) nuk i ka marrë deri tani dorëheqjet dhe i kanë paralajmëruar për muajin shkurt.

Në fund, Zyrtarët e gjykatës informuan keqardhjen që gjyqësori në Kosovë ka qenë nën presionin e politikës, duke shpjeguar se Ligji për pagat në sektorin publik patjetër do t'i demotivojë gjyqtarët. Gjithashtu, ata mendojnë se presioni politik mbi KGJK-në, përmes mediave për të aprovuar dorëheqjet gjithashtu nuk ishte i dobishëm.

Gjendja aktuale e gjyqësorit të integruar në veri të Kosovës

OJQ ACDC ka realizuar një seri intervistash me gjyqtarët dhe personelin mbështetës shqiptarë të cilët kanë mbetur në Gjykatën Themelore të Mitrovicës pas dorëheqjes së gjyqtarëve serb të Kosovës dhe stafit mbështetës administrativ.

Intervistat synonin të zbulonin se cilat ishin arritjet kryesore të integritetit gjyqësor, të ndjekura nga sfidat dhe shqetësimet kryesore pas dorëheqjes së gjyqtarëve dhe personelit mbështetës administrativ serb.

Kur bëhet fjalë për sukseset kryesore të integritetit të gjyqësorit në veri të Kosovës, të anketuarit u deklaruan si në vijim:

1. Bashkëpunimi kolegjal dhe ekspert;
2. Ofrim më i qetë i shërbimeve për banorët;
3. Reduktimi i lëndëve të pazgjidhura.

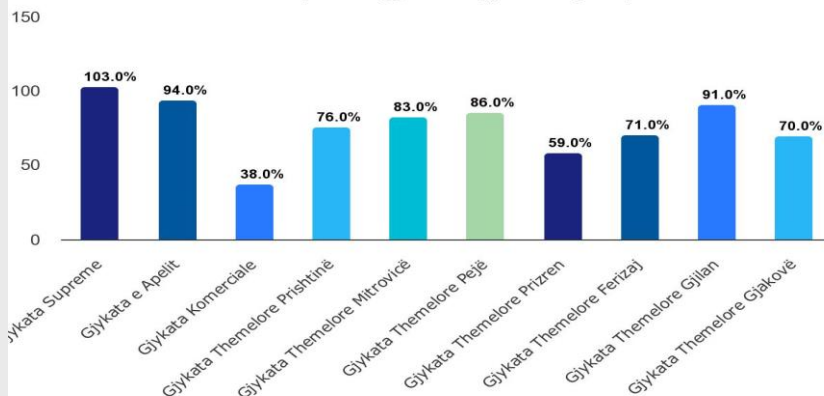
Nga ana tjetër, sfidat kryesore pas dorëheqjes së gjyqtarëve dhe stafit mbështetës serb, të listuara nga të anketuarit ishin si në vijim:

1. 1. Mungesa e gjyqtarëve dhe personelit ndihmës
2. 2. Mungesa e përkthyesve
3. 3. Mungesa e zyrtarëve ligjorë
4. 4. Rritja e numrit të lëndëve të mbetura
5. 5. Rritja e ngarkesës për gjyqtarët dhe personelin mbështetës shqiptarë.
6. 6. Programe trajnimi për personelin administrativ dhe gjyqësor.

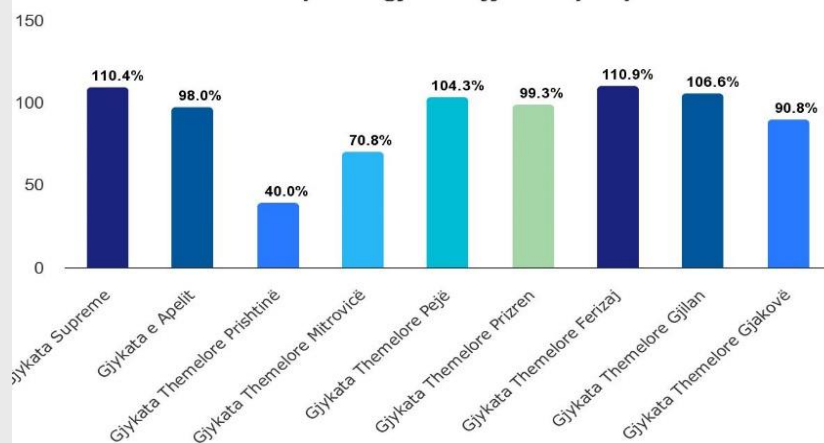
Pas një studimi të të dhënave dhe raporteve të performancës gjyqësore të Këshillit Gjyqësor të Kosovës, OJQ ACDC ka arritur në përfundimin se integrimi i gjyqtarëve dhe prokurorëve serb të Kosovës dhe stafit mbështetës në mënyrë të konsiderueshme e ka rritur performancën e Gjykatës Themelore të Mitrovicës.

Paneli i mëposhtëm tregon se përqindja e çështjeve të zgjidhura është rritur nga 70% në vitin 2018 (viti i parë pas integritetit) në 80% në 2022. Për më tepër, të dhënat tregojnë se numri i lëndëve të mbetura pranë gjykatës është zvogëluar.

Shkalla e efikasitetit për të gjitha Gjykatat për periudhën 2022

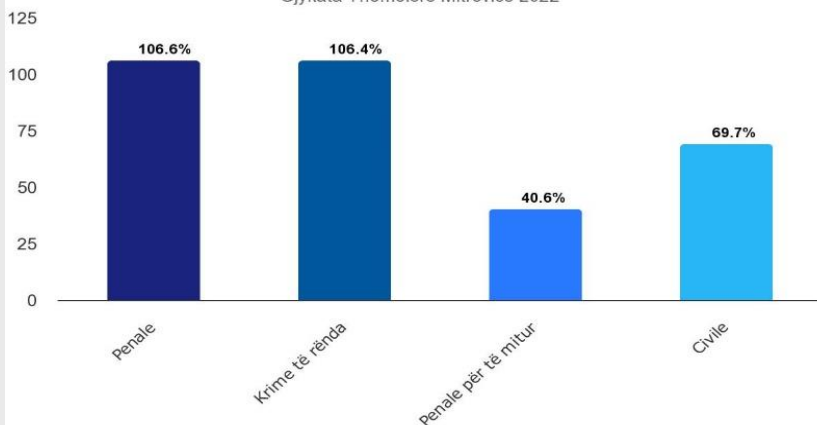

Shkalla e efikasitetit për të gjitha Gjykatat për periudhën 2018

Shkalla e efikasitetit sipas llojit të lëndëve kryesore

Gjykata Themelore Mitrovicë 2022

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLICA OF KOSOVO
KESHILLI GJYQESOR I KOSOVËS
KOSOVAN JUDICIAL COUNCIL

KGJK

GJYKATAT

KOMISIONET

LEGJISLACIONI

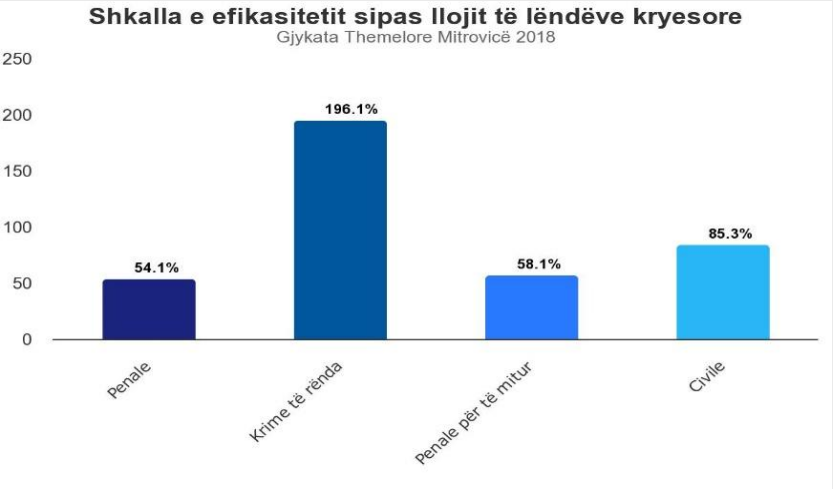
F

Grafikat

Tabela

Përkufizimet

Lloji i lëndës	Lëndë të pranuar	Lëndë të kryera	%
Penale	1433	1527	106.56
Krime të rënda	235	250	106.38
Penale për të mitur	101	41	40.59
Civile	2610	1819	69.69

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVO / РЕСПУБЛИКА КОСОВО
KESHILLI GJYKËSOR I KOSOVËS
KOSOVO JUDICIAL COUNCIL

 [KGJK](#) [GJYKATAT](#) [KOMISIONET](#) [LEGJISLACIONI](#) [P](#)

Grafikat

Tabela

Përkufizimet

Lloji i lëndës	Lëndë të pranuar	Lëndë të kryera	%
Penale	3204	1734	54.12
Krime të rënda	152	298	196.05
Penale për të mitur	62	36	58.06
Civile	2405	2052	85.32

POLICIA E KOSOVËS

DORËHEQJA E SERBËVE TË KOSOVËS NGA POLICIA E KOSOVËS

Më 5 nëntor 2022, pjesëtarët serb të Policisë së Kosovës, pas një takimi të përfaqësuesve politikë dhe institucional të serbëv në Zveçan, hoqën uniformat e tyre, duke treguar simbolikisht se po largohen nga institucionet e Kosovës. Në takimin në Zveçan, përfaqësuesit e serbëve nga Kosova kanë vendosur që të largohen nga të gjitha institucionet në Kosovë.

Më 7 nëntor, pas tubimit të organizuar nga Lista Serbe (Lista Srpska), më shumë se 300 polic serb të Kosovës zyrtarisht dhanë dorëheqjen dhe i kthyen uniformat e tyre. Më vonë, në atë pasdite, pjesëtarët serb të njësisë speciale të Policisë dhe njësitë e policisë kufitare në Portën 1 dhe 31 gjithashtu dhanë dorëheqje. Përveç kësaj, edhe rojet e sigurisë që punonin për një kompani private, të cilët ruanin stacionin e Policisë së Kosovës në Mitrovicën e Veriut, gjithashtu dhanë dorëheqje. Në përgjigje të dorëheqjes, zëvendësdejtori rajonal i Policisë së Kosovës, Besim Hoti, shprehu nevojën urgjente që EULEX-i dhe KFOR-i në veri të Kosovës të garantojnë paqen dhe stabilitetin. Të njëjtin mesazh e kanë përcjellë edhe përfaqësuesit e Listës Serbe.

Dorëheqja e serbëve nga policia e Kosovës pasoi suspendimin e komandantit të Drejtorisë Rajonale të Policisë së Kosovës në Mitrovicën e Veriut (e cila mbulon juridiksionin mbi të katër komunat në veri të Kosovës), i cili refuzoi të lejojë pjesëtarët e policisë në veri t'u shqiptohen vërejtje, gjoba dhe konfiskim të veturave që nuk kanë targa RKS, më saktësisht të cilat kanë targa me qytetet e Kosovës (KM, PR, PZ e të tjera).

Para policëve, dorëheqje nga pozita e ministrit ka dhënë Goran Rakiq, e më pas nga pozita e deputetit në Kuvend kanë dhënë dorëheqje përfaqësuesit e Listës Serbe dhe nga ato pozita kryetarët e katër komunave në veri të Kosovës.

Në total, rreth 400 polic serbë të Kosovës dhanë dorëheqje nga Policia e Kosovës. Po ashtu, dorëheqje kanë dorëzuar edhe policët serb në Policinë e Kosovës në vendkalimet kufitare Jarinje dhe Bërnjak, si dhe policët serb në qendrën e kontrollit dhe mbikëqyrjes kufitare në Leposaviq, afër vendkalimit Jarinje, rreth 500 metra nga vendkalimi administrativ. Në këtë shënim, më shumë se 40 polic serb kanë dhënë dorëheqje dhe kanë hequr uniformat në qendrën e kontrollit dhe mbikëqyrjes kufitare në Leposaviq, janë rreth 30 në vendkalimin administrativ në Jarinje dhe po aq në pikëkalimin në Bërnjak. Disa prej tyre dorëheqjen e kanë dorëzuar para mediave dhe janë larguar nga ambientet e Policisë së Kosovës në Jarinje, ndërsa të tjerët e kanë bërë më vonë.

Në fund, gjithsej 547 policë serbë të Kosovës u larguan nga Policia e Kosovës pas dorëheqjeve të të gjithë serbëve të Kosovës nga institucionet e Kosovës në veri të Kosovës. Në këtë aspekt, është me rëndësi të përmendet se asnjë serb i Kosovës nuk ka dhënë dorëheqje nga institucionet e Kosovës në pjesët tjera të Kosovës.

PLOTËSIMI I VAKUUMIT

Menjëherë pas dorëheqjes së serbëve të Kosovës nga Policia e Kosovës, vetëm një numër i kufizuar i policëve shqiptar mbetën në stacionet policore në katër komunat në veri të Kosovës. Mirëpo, gradualisht MPB-ja ka rritur numrin e policëve në veri të Kosovës për shkak të pamundësisë së policëve të mbetur, pas dorëheqjeve, për të përballuar numrin e kërkesave për intervenim.

Që nga dorëheqja e oficerëve serb të Kosovës, pozitat e tyre praktikisht janë plotësuar nga policët shqiptarë nga rajonet e tjera të Kosovës. Puna e policisë së rregullt, megjithatë, prej muajsh është lënë në hije nga prania dhe krijimi i njësive speciale policore në veri, me të paktën katër baza dhe disa postblloqe.

Që nga korriku i vitit 2023, pas përfundimit të programit trajnues, një grup prej 74 policësh të rinj sot, të gjithë nga komunitetet joshqiptare, i'u bashkuan Drejtorisë Rajonale të Policisë së Kosovës në Mitrovicën e Veriut. Më shumë se gjysma (45) janë serb, 16 janë boshnjakë, tre janë turq dhe tetë janë pjesëtarë të komuniteteve rom, ashkali dhe egjiptian. Këto shifra i ka konfirmuar

për media zëvendës komandanti rajonal për veriun e Kosovës, Veton Elshani. Ai ka detajuar se policët e rinj serb në Shërbimin Policor të Kosovës janë nga pjesë të ndryshme të Kosovës dhe se, siq thekson ai, shumica e tyre janë nga veriu – nga Mitrovica, Leposaviqi dhe Zubin Potok.

Megjithatë, disa javë pasi policët e rinj serb të Kosovës morën detyrën, disa prej tyre kishin dhënë dorëheqje nga pozitat e tyre. Nga mesi i gushtit 2023, tashmë nëntë (9) oficerë të saporekrutuar kanë dhënë dorëheqje, siç thuhet për shkak të deklaratës së Kryeministrit të Kosovës se Policia e Kosovës është vazhdimësi e të ashtuquajturës “Ushtria Çlirimtare e Kosovës (UÇK)”. Nga ana tjetër, autoritetet e Kosovës akuzuan qeverinë e Beogradit për presion dhe frikësim ndaj serbëve të Kosovës që ishin të gatshëm të integroheshin. Një numër i bashkëbiseduesve kanë këshilluar se as përfaqësuesit politik serb dhe as vetë populli serb nuk e kanë mirëpritur integrimin e policëve të rinj serb. Krahës kësaj, dorëheqje kanë dorëzuar edhe njëmbëdhjetë (11) punonjës serb të Agjencisë për Menaxhimin Emergjent, si dhe shefi i Qendrës Operative Emergjente.

PUNA E POLICISË QË NGA DORËHEQJET

Puna e Drejtorisë Rajonale të Policisë në Mitrovicën e Veriut ka qenë shumë sfiduese që nga dorëheqja e të gjithë policëve serb të Kosovës. Kjo për shkak të mungesës së stafit dhe mungesës së besimit dhe bashkëpunimit nga ana e komunitetit serb në komunat veriore të Kosovës.

Sipas të dhënave statistikore në dispozicion, numri i rasteve të iniciuara nga policia në gjysmën e parë të vitit 2023 (pas dorëheqjes së oficerëve serb të Kosovës) krahasuar me gjysmën e parë të vitit 2022 është rritur për 12.3%. Gjegjësisht, numri i rasteve është rritur nga 244 në 274. Rritje kryesisht ka ndodhur në stacionin policor komunal, ndërsa në Hetimet Rajonale nuk është iniciuar asnjë rast. Ju lutemi shihni tabelën më poshtë:

Stacionet Policore/Njësit		St. Pol Veri		St. Pol Zveqan		St. Pol Leposaviq		St. Pol Z. Potok		NJRR		Hetimet Rajonale		DRP-ja gjithë		Krahasimi %
Përndihja krahasuese		6 Mujsori 2022	6 Mujsori 2023	6 Mujsori 2022	6 Mujsori 2023	6 Mujsori 2022	6 Mujsori 2023	6 Mujsori 2022	6 Mujsori 2023	6 Mujsori 2022	6 Mujsori 2023	6 Mujsori 2022	6 Mujsori 2023	6 Mujsori 2022	6 Mujsori 2023	
1	Raste me Vepra Penale të iniciuara	106	140	31	51	55	60	37	21	7	2	8	0	244	274	12,3

Sa i përket llojeve të veprave penale, rritja është vënë re te lëndimet trupore dhe vjedhjet e rënda, ndërsa disa vepra kanë rënë dukshëm si vjedhjet, dhuna në familje dhe incidentet me dëme materiale.

Sipas disa bashkëbiseduesve, arsyeja mund të jetë pjesërisht nën-raportimi për shkak të mungesës së besimit të komunitetit në polici pas dorëheqjes së serbëve të Kosovës.

Stacionet Policore/Njësitë		St. Pol. Veri		St. Pol. Zveçan		St. Pol. Leposaviq		St. Pol. Z. Potok		NJRRKr		Hetimet Rajonale		DRP-ja Gjithësej		Krahasimi %
Perioda krahasuese		6 Mujori 2022	6 Mujori 2023	6 Mujori 2022	6 Mujori 2023	6 Mujori 2022	6 Mujori 2023	6 Mujori 2022	6 Mujori 2023	6 Mujori 2022	6 Mujori 2023	6 Mujori 2022	6 Mujori 2023	6 Mujori 2022	6 Mujori 2023	
1	Vrasjet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Lëndim i rëndë trupor	2	3	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	5	4	-20
3	Lëndim i lehtë trupor	7	19	3	2	0	12	3	3	0	0	0	0	13	36	176,9
4	Vjedhje	7	15	7	3	21	3	0	0	0	0	0	0	35	21	-40
5	Vjedhje e rënde	5	14	2	7	1	5	10	2	0	0	0	0	18	28	55,6
6	Grabitje	3	1	0	1	0	0	3	0	0	0	0	0	6	2	-66,7
7	Grabitje në transport	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Dhuna në familje	19	4	7	1	3	7	2	0	0	0	0	0	31	12	-61,3
9	Aksidentet me Dëme Matëse	17	5	0	0	0	0	0	0	41	15	6	0	64	20	-68,8

KONKLUZION

Hulumtimi i realizuar nga OJQ ACDC është dëshmuar të jetë një punë e paçmuar në identifikimin e gjendjes së gjyqësorit të integruar në veri të Kosovës, veçanërisht në lidhje me suksesin dhe sfidat e mbetura të integritetit gjyqësor, sidomos pas dorëheqjes së gjyqtarëve dhe prokurorëve serb të Kosovës dhe personeli mbështetës. Gjyqtarët e konsideruan integrimin si një sukses, duke theksuar bashkëpunimin kolegjal dhe ekspert, përmirësimin e ofrimit të shërbimeve dhe reduktimin e numrit të lëndëve të pazgjidhura si arritje kryesore. Megjithatë, ata tani përballen me sfida më të mëdha pas dorëheqjes së gjyqtarëve serb të Kosovës. Pas dorëheqjes së gjyqtarëve dhe prokurorëve serb, sfidat kryesore kanë qenë mungesa e gjyqtarëve dhe prokurorëve dhe shtimi i lëndëve të pazgjidhura.

Sipas bashkëbiseduesve të OJQ ACDC, vetëm rastet urgjente procedohen ndërsa rastet e tjera janë të mbetura. Gjithashtu, një nga sfidat për sa i përket përkthimit është sistemi i ndarjes së lëndëve. Përkatësisht, duhet theksuar se përdërisa, sipas marrëveshjes për gjyqësorin, lëndët i'u caktuan gjyqtarëve në gjykatë në bazë të njohjes së gjuhës së palëve/gjuhës së shkresave të lëndës, ato lëndë u caktohen prokurorëve në bazë të shpërndarjes së rastësishme. Mirëpo, nga viti 2021, në kundërshtim me marrëveshjen, lëndët në Gjykatën Themelore në Mitrovicë caktohen me përzgjedhje të rastësishme përmes një programi softuerik, në bazë të vendimit të Këshillit Gjyqësor të Kosovës.

Besimi i publikut në gjyqësor në mesin e komuniteteve joshumicë në veri të Kosovës ka rënë dukshëm dhe do të duhen shumë përpjekje për të rikthyer këtë besim pas kthimit të gjyqtarëve dhe prokurorëve serb. Sa i përket Policisë së Kosovës, pas dorëheqjeve të oficerëve serb të Kosovës, besimi i publikut ka rënë dukshëm. Kjo manifestohet me nën-raportimin e krimeve (më pak raportime), si dhe me mungesën e mbështetjes publike për rekrutimin e policëve të rinj serb të Kosovës ose dislokimin e tyre nga rajonet e tjera në veri të Kosovës.

Mund të konstatohet se situata që nga nëntori i vitit 2022 nuk i përshtatet interesit të qytetarëve në veri, pasi besimi dhe bashkëpunimi ndërmjet policisë dhe komunitetit është i domosdoshëm për punën e tyre efikase.

Në përfundim, sondazhi ka treguar se edhe pse procesi i integritetit gjyqësor ka përfunduar zyrtarisht, një sërë çështjesh mbeten për t'u trajtuar në mënyrë që të përmirësohet administrimi i drejtësisë. Megjithatë, të gjitha këto çështje duhet të adresohen plotësisht pas kthimit të gjyqtarëve dhe prokurorëve si dhe personelit mbështetës serb.

Si përfundim, situata në veri të Kosovës mbetet dinamike dhe subjekt i faktorëve të vazhdueshëm politik, social dhe të sigurisë. Megjithatë, është e rëndësishme që të gjitha këto sfida të adresohen plotësisht pas kthimit të gjyqtarëve, prokurorëve dhe stafit mbështetës.

www.acdc-kosovo.org

Qendra Avokuese për Kulturë Demokratike

Cika Jovina 3, Mitrovica Veriore
Fehmi Agani 168/5, Prishtinë
Prote Mateje 48, Beograd

Advocacy Center
for Democratic Culture